

EESTIKEELSE KIRJANDUSE SISETÖÖ KATALOOG (EG)

Kataloogijuhend.

I. KATALOOGI ÜLESANNE

Kataloog on raamatukogutöötajatele kasutamiseks. See võimaldab leida eestikeelseid raamatuid ja teisi teoseid, mida võib raamatuks pidada. Kataloogi abil saab vastuse järgmistele küsimustele:

1) kas raamatukogus on konkreetne eestikeelne raamat, mille bibliograafilised andmed on teada? Missugused trükid sellest raamatust on olemas?

2) kas raamatukogus on teatud autori (või kollektiiv autori) töid eesti keeles ja missuguseid?

3) missugused täiendkirjed on koostatud teoste kohta, mis on raamatukogus töödeldud alates 1950. aastast?

4) missugused märksõnakaardid (LM ja EM) on tehtud raamatutele, mis on töödeldud alates 1950. aastast?

5) missuguste indeksitega süstemaatilise kataloogi kaardid on raamatutele, mis on töödeldud alates 1950. aastast.

6) mis on antud raamatu inventarinumber ja mitu eksemplari on seda põhifondis?

7) kas teatud raamat on olemas õpperaamatukogus või mõnes TRÜ erialakogus ja mitu eksemplari on sinna komplekteeritud?

8) kas raamat kuulub seeriaväljaandesse?

Kataloogi abil peaks selguma ka, kas teos on raamat või püüdiline väljaanne.

II. ASUKOHT

Kataloog asub kataloogimisosakonna ruumis.

III. MAHT

Kataloog on kataloogikapis 48 kastis. Kaartide arv (seisuga 1. jaan. 1978) on ca 24470. (On olemas vihk kataloogi mahu kasvu kohta).

$$37 + 18 = 55 \text{ kast}$$

$$30000 + 10160 = 40160$$

IV. SISU

1. Keele järgi

Kataloogis peegelduvad:

A) Kõik teosed, mis sisaldavad tervikuna, paralleelselt või osaliselt eestikeelset teksti ja millel kogu tiitelleht või vähemalt pealkiri on eesti keeles.

B) Teosed, mille tiitellehel puudub eestikeelne pealkiri ainult järgmistel juhtudel:

1) kui kogu tekst või enamik teksti on eesti keeles,

2) enne 1917. a. ilmunud teosed, milles kas või osaliselt on eestikeelset teksti või nad käsitlevad eesti keelt ja asuvad eestikeelse kirjanduse fondis(F₂ šifriga).

2. Kirjanduse laadi järgi

A) Kõik raamatud, raamatud-monograafiad, kogumikud, brošüürid, mitmeköitelised teosed, kogutud teosed, seeriaväljaanded, õpikud ja õppevahendid, sõnastikud, entsüklopeediad, teatmikud, kataloogid, kalendrid, albumid, statistilised aastaraamatud, kartograafiaväljaanded, dissertatsioonid ja nende teesid, separaadid ja jätkväljaannetes ilmunud monograafiad. Viimaste individuaalkirje koostab perioodika osakond.

Kõigist neist kirjanduse erilaadidest peegeldab kataloog nii eestikeelsed originaalid, tõlked eesti keelde, ümbertrükid, kordustrükid, faksiimileväljaanded, koopiad ja mikrofilmid. Temaatilised kogumikud, mis ilmuvad jätkväljaannetena, peegelduvad lühikirjega, mille koostab perioodika osakond.

B) Kataloog ei peegelda ajalehti, ajakirju, heliplaate, noote, inventeerimata brošüüre ja osa käsikirjalistest töödest(TRÜ teaduslikud ja lepingulised tööd, auhinnatööd, diplomitööd).

3. Ilmumiskoha järgi

Olenemata ilmumiskohast.

4. Ilmumisaasta järgi

Olenemata ilmumisaastast, kuid ainult teosed, mis on raamatukokku komplekteeritud ja töödeldud 1950. aastal või hiljem; K-fondi eestikeelne osa - täielikult (ka enne 1917 a. kat - tud teosed)

5. Fondide järgi A) Kataloog peegeldab TRÜ Teadusliku Raamatukogu eestikeelset kirjandust sisaldavad fondid, välja arvatud:

- 1) heliplaatide fond
- 2) nootide fond
- 3) TRÜ käsikirjaliste teaduslike ja lepinguliste tööde fond(TT fond),
- 4) auhinna- ja diplomitööd,
- 5) käsikirjade fond(KHO osakonnas),
- 6) reserv-, vahetus- ja varufondid,
- 7) erifond.

B) Õpperaamatukogu kirjandus, mis on töödeldud 1950. aastal või hiljem.

C) Ajaloo- ja filoloogiateaduskonna raamatukogu (AK) kirjandus, mis on ilmunud 1972. aastal. või hiljem. Varem ilmunud raamatutest ainult need, mis on töödeldud tsentraliseeritult 1975. aastast alates.

D) Muude TRÜ erialaraamatukogude kirjandus, mis on saabunud alates 1972. aastast.

E) Deponeeritav kirjandus(incl. metoodika osakonna kogu ja alates 1972. aastast lugemissaali teatmekirjanduse kogu) peegeldub kataloogis ainult oma alalise kohaviidaga. Enne 1972. aastat oli lugemissaali teatmekirjanduse fond eri kohaviidaga. Järgköidetel pannakse esimene eksemplar edaspidigi selle šifriga.

V. KIRJE

1. Põhikirjed

A) Iga eestikeelse raamatu kohta on koostatud põhikirje autori, kollektiivautori või pealkirja järgi vastavalt kirjereeglitele. Alates 1950. aastast kasutatakse ühtseid reegleid; "Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов. Ч.I. Вып. I. Описание книг" koos hilisemate parandustega ja täiendustega. Autori või kollektiivi nimi pealdises on alati ühtses vormis. Analüütilisi kirjeid ei koostata.

B) Mitmeköitelised teosed on peegeldatud koondkirjega. Erandiks on kirjanike teosed ja kogutud teosed, kui neil on üld- ja eritiitelleht(andmed ühe köite kohta). Põhikirjeks on sel juhul köite individuaalkirje(pöördel raamatukogulikud märkmed).

Koondkirje pöördel on sel juhul ainult kataloogide märgid. Kui üldpealkiri ja üksikköite pealkiri on ühel tiitellehel, siis köitele individuaalkirjet ei ole.

C) Perioodiliste väljaannetena (nende üksiknumbritena) ilmunud monograafiad peegelduvad individuaalkirjega, mille koostab perioodika osakond.

D) Seeriaväljaande iga üksik teos on kataloogis iseseisva kirjena.

2. Täiendkirjed

A) ~~Sisetöö~~ kataloogis on ainult üksikud täiendkirjed. Neid tehakse erandina trükiste puhul, kui põhikirje on koostatud nn. peidetud autori (koost.) nime järgi (autor näidatud tekstis, trükandmeis või määratud bibliograafiate põhjal). Täiendkirje koostatakse pealkirjale ka siis, kui põhikirje on kollektiivautoriga, aga teosel on iseloomustav pealkiri (näiteks EKP KK ja ENSV Ministrite Nõukogu pidulike koosolekute stenogrammid jne.) Kui mitmeköiteline teos on kataloogitud pealkirja järgi, aga eri köited on kujundatud kui autoriga teosed, on täiendkirje autorile (esimesele).

B) Põhikirje alusel määratakse täiendkirjed (pealdis või pealkiri pöördel) lugejate alfabetaalsele kataloogile järgmiselt;

1) autoriga kirje puhul:

- a) teisele ja kolmandale kaasautorile,
- b) ilukirjandusliku teose pealkirjale ja tõlkijale,
- c) teatmeteose pealkirjale,
- d) pealkirjale, kui autor (koost.) on kaanel märkimata,
- e) isikutele, kelle elu ja tegevust teos käsitleb (tema kohta),
- f) illustreerijale Riikliku Kunstiinstituudi väljaannete puhul (šifris RKI),
- g) ümbertöötlejale
- h) autorile koos pealkirjaga paralleelse teksti puhul (paralleelteksti keeles),
- i) kollektiivile, kui teos käsitleb kollektiivi ajalugu või tegevust.

2) pealkirjaga kirje puhul:

- a) esimesele autorile(koostajale),
- b) toimetajale(mitme puhul peatoim., vast. toim. või esimene toim.)
- c) väljaandvale asutusele,
- d) kaanepealkirjale, kui see erineb tiitellehel antust kolme esimese sõna osas,
- e) isikule, kollektiivile, illustreerijale ja übertõõtlejale(vt. p. 1 e, f, g, i),
- f) mitmekõitelise teose üksikkõite autorile koos pealkirjaga, autorile(koost.) või pealkirjale.

3) kollektiivautoriga kirje puhul:

- a) koostajale,
- b) toimetajale, kui ta on näidatud tiitellehel või selle pöördel(vt. ka p. 2 b).
- c) pealkirjale, mille algus erineb põhikirje pealdisest; täiendkirjet pealkirjale ei ole, kui pealdiseks on ajutine kollektiiv(st. kongress, konverents jne.)

3. Viitekaardid:

Viiteid tehakse:

- a) autori(ka toimetaja ja tõlkija) nime erinevatelt vormidelt(nimemuutus, pseudonüüm) kataloogis kasutatavale nimevormile,
- b) kollektiivi nimetuse erinevatelt vormidelt kataloogis kasutatavale vormile,
- c) uuel kirjaviisi vormilt vanale kirjaviisile.

4. Teatme-
kaardid

Teatmekaarte tehakse:

- a) kataloogikaartide järjestuse selgitamiseks,
- b) kirjereeglitest tingitud muudatuste puhul kirje pealdises,
- c) kollektiivide puhul, mis on muutnud oma nime.

VI. Ortograafia

Kirjeldamisel kasutatakse teose ortograafiat.

VII. KIRJE VORM

Põhikirjete koostamisel on kasutatud kahte kirje

vormi:

- 1) 1950-1973.a. on kirjed koostatud ühtsete reeglite järgi,
- 2) alates 1974.a. täiendatud ja parandatud ühtsete reeglite järgi.

Vanade kaartide ümberkirjutamisel(taastamisel) säilitatakse endine kirje vorm. Kuni 1950. aastani ilmunud raamatud, mis on raamatukokku saabunud ja töödeldud hiljem, kataloogitakse kehtivate ühtsete reeglite järgi.

VIII.RAAMATU-

KOGULIKUD

MÄRKMED

Kataloogikaardi pöördele on märgitud:

1) Kataloogide märgid(tähised):

T, G, A, S, LM, EM, Est.

Varem eraldati need üksteisest punkti ja komaga, alates 1978. aastast komaga.

LM(lugemissaali märksõna-kataloog) on aastate jooksul olnud erinev;

a) L(A.,S.) - lugemissaali alfabeetiline ja süstemaatiline kataloog;

b)L(T.,A., M.) - lugemissaali topograafiline, alfabeetiline ja märksõna-kataloog;

c) L(T.,M.) - lugemissaali topograafiline ja märksõna-kataloog.

EM(eestikeelse kirjanduse märksõna-kataloog), märgiti kuni 1973. aastani ainult M.

2) liigiindeksid(vasakul ülanurgas); Kuni 1969.aastani näidati need põhikirje esiküljel(vasakul allnurgas).

3)täiendkirjete pealdised või pealkirjad; Need on kaardi keskosas ja mitme puhul järjestatud rooma numbritega.

4)märksõnad, millel on ees LM või EM;Mitme puhul on nad järjestatud araabia numbritega.

5)seerianimetuse esimesed sõnad, mille järel sulgudes sõna "seeria";

6) märke tehtud viidele kohta(nimeviide, pealkirja viide jne.);

7)põhifondis raamatute inventarinumbrid(eraldi lugemissaali raamatute inventarinumbrid kuni 1972. aastani lühendiga - lgs.)Mitmeköitelise teose puhul on inventarinumbril järel(alates 1978.a. ees) vastava köite number sulgudes.

8)õppekogu raamatute eksemplaride arv(kuni 1972.aastani nende inventarinumbrid) tähisega N;

9) erialakogude tähised ja nende raamatute eksemplaride arv;

10) märkused kustutamise kohta (kustutamisakti koostamise aasta ja akti number). Kui viimane eksemplar on kustutatud, liidetakse kaart sisekataloogi tagasi.

Harvem kasutatavate märgiste tähendused:

MB - dublett kaardist saadetud bülletäänile ja Moskvasee (välismaise eesti raamtu puhul);

KHO - kaart dubleeritud ka KHO osakonnale;
ring või ruut inventarinumbri ümber - vastav raamat on kunagi määratud arhiiveksemplariks.

IX. KATALOOGI ÜLESEHITUS

1. Tähestik Kataloog on üles ehitatud järgmise tähestiku alusel:

a b c d e f g h i j k l m n o p
q r s š z ž t u v(w) õ ä ö ü x y.

Muid diakriitilisi märke ei arvestata

(ā , ā=a, ċ=c, ø=o jne.)

2. Järjestamine

A) Kõik kaardid (põhikirjed, vähesed täiendkirjed, viite- ja teatmekaardid) järjestatakse tähestikuliselt ühtses reas. Eraldi omaette alfabeetiliseks kartoteegiks on järjestatud seeriakirjete kartoteek ja 1973.a. lugejate kataloogi põhjal dubleeritud vanema kirjanduse viidete kartoteek. Uuemad vajalikud viited on liidetud jooksva töö käigus sisetöökatloogi.

B) Järjestusühikuks on sõna ja lause. Kirjavahemärgid, v. a. punkt, ei tule arvesse.

C) Brandlikult järjestatakse lühendite ENSV, NSVL, EKP ja NLKP alla kirjed, mille pealdises või pealkirja esimeste sõnadena esineb mittelühendatud vorm. Lühendite EKP ja NLKP alla järjestatakse ka kõik teised partei materjalid, mis on välja antud partei varasemate nimetuste all.

D) Ühesuguse järjestussõna korral järjestatakse:

a) perekonnanimi, b) asutus või muu kollektiiv,
c) pealkiri.

E) Ühe autori piires järjestatakse:

a) autori enda tööd (kogutud teosed, teosed, valitud teosed, üksiktööd, incl. tema koostatud tööd),
b) autori nimi pealkirjana.

F) Ühe kollektiivi piires järjestatakse:

- a) kollektiiv tervikuna autori kohal,
- b) kollektiivi allasutus autori kohal,
- c) kollektiiv pealkirjana.

G) Ühesuguse pealdise ja pealkirjaga kirjate järjestamine:

a) eri trükkide järjestamisel on aluseks vastupidi-kronoloogia;

b) õpikud järjestatakse klasside kasvavas numeratsioonis, kusjuures ühe klassi õpikute eri trükid on järjestatud vastupidi-kronoloogiliselt;

c) kongresside, konverentside materjalid järjestatakse nende toimumise järjekorras.

H) Mitmeköitelised teosed ja aastaraamatud järjestatakse köitenumbrite kasvavas järjekorras.

3. Kataloogi- vormistus

A) Vahekaarte kasutatakse teatud hulga kaartide eraldamiseks. Vahekaardile kirjutatakse täht, silp, sõna või autori nimi.

B) Pappvahekaarte on kolme liiki:

a) iga tähe ees keskväljega;

b) 30-50 kaardi järel vasakul asuva väljega, millele on kirjutatud tähtede ühendid, sõnad või nimed, mis-sugusega vastav rubriik algab;

c) vähe kasutatud on parempoolse väljega alluvaid vahekaarte, millele on märgitud vastav silp.

C) Kataloogikastidel on etiketid, millele on kirjutatud kasti number ja täht, tähtede ühend, sõna või nimi, millega algab esimene kaart kasti ja sidekriipsuga eraldatult - millega algab ~~esimene~~ ^{viimane} kaart kasti.

X. AJALUGU

1. Daatumid

Kataloogi organiseerimine algas 1950. aastal ühtsete reeglite järgi koostatud kirjetega. Sisse liideti kõik täiendkirjed ja perioodiliste väljaannete kirjed. Kataloogist eraldati:

a) 1966. aastal täiendkirjed (jäeti alles üksikud vajalikud, vt. lk. 4: 2. Täiendkirjed);

b) 1967.-1968. aastal perioodiliste väljaannete kirjed (loodi eestikeelse perioodika kataloog).

1950. aastast peegeldub kataloogis ka õpperaamatukogu kirjandus, 1972. aastast alates teiste TRÜ erialakogude kirjandus.

2.Redigeerimisest

A) 1973. aastal kontrolliti kaartide pöördel olevaid kataloogimärke. Nende puudumisel tehti märgid ja dubleeriti kõik vajalikud kirjed lugejate alfabeetilise ja süstemaatilise kataloogi jaoks.

B) Autori nime või pealdise vormi ühtlustamist tehakse jooksva töö käigus. Vajalikku plaanilist redigeerimist (lugejate alfabeetilise kataloogi ja sisekataloogi võrdlemist) ei ole teostatud.

3.Põhitöötajad

Linda Metslang-Lao	- 1950-1964
Heljo Konts	- 1964-1973
Aino Mägi	- 1973-

XI ABIVAHENDID

I. Единые правила описания произведений печати для библиотечных каталогов. Ч. I. Вып. I. Описание книг (koos hilisemate täienduste ja parandustega).

2. Sama. Ч. I. Вып. 2. Организация алфавитного каталога книг. М., 1961.

3. Lühendid eestikeelsete trükiteoste kataloogimiseks ja bibliografeerimiseks. Tln., 1971.

4. Kataloogija otsuste kartoteek.

5. Eestikeelse kirjanduse alfabeetiline lugejate kataloog.

6. Seeriade kartoteek ja vanema kirjanduse viidete kartoteek.

7. Käesolev kataloogijuhend (koos hilisemate paranduste, täienduste ja lisadega).

Veebruar, 1978.

Koostanud A. Mägi

MUUDATUSED

1978.a.

VII .

3) Alates 1978. a. 1.aprillist kasutatakse uut kirje
vormi GOST 7.1 - 76.

XI.

8) Библиографическое описание произведений печати. Инструк-
тивно- методические указания. М., 1978.

9) Uut kataloogimises. Tln., 1978.

1979. a. muudatusi ei ole.

1980 a. muudatusi ei ole.

1985.a. kustutamine - inv. m. punasega maha kriipsutada
(ei näidata asti m. ja aastat) - ca 7.

1991.a. kaustiti EG-i lütvra spets.fondist tulevad muud
Tol. Dis., diplomitööde ja auhinnatööde
kaarte.

1993.a. EG - esinevused. autoreferaadid